Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastovuosi-kertomus 2026
(K 19/ 2026 vp)

Talousvaliokunnan kuuleminen 6.10.2026

Riikka Siljander
Erityisasiantuntija, Ilmasto- ja kemikaaliyksikkö
Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Taustaa

- Valtioneuvoston raportti eduskunnalle
- Perustuu ilmastolakiin, annetaan vuosittain
- Katsaus Suomen kasvihuonekaasupäästöihin, hiilinieluihin, ilmastotavoitteiden ja -toimien toteutumiseen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen
- Päättäjille ja kansalaisille ajantasainen tietopaketti ilmastopolitiikan tilasta ja lisätoimien tarpeesta
- Valmistellaan ministeriöiden välisessä yhteistyössä ympäristöministeriön koordinoimana

Tilasto: päästöjen ja nielujen kehitys 1990-2025

- Vuonna 2025 Suomen nettopäästöt (ml. maankäyttösektori) laskivat noin 6 %.
- Päästöt ilman maankäyttösektoria laskivat 7 %, joista:
  - Päästökauppasektori laski 11 %
  - Taakanjakosektori laski 5 %
- Maankäyttösektori on ollut nettopäästölähde vuonna 2018 ja vuodesta 2021 eteenpäin
  - Vuonna 2025 sektorin oli 9,4 Mt CO_2-ekv. päästölähde

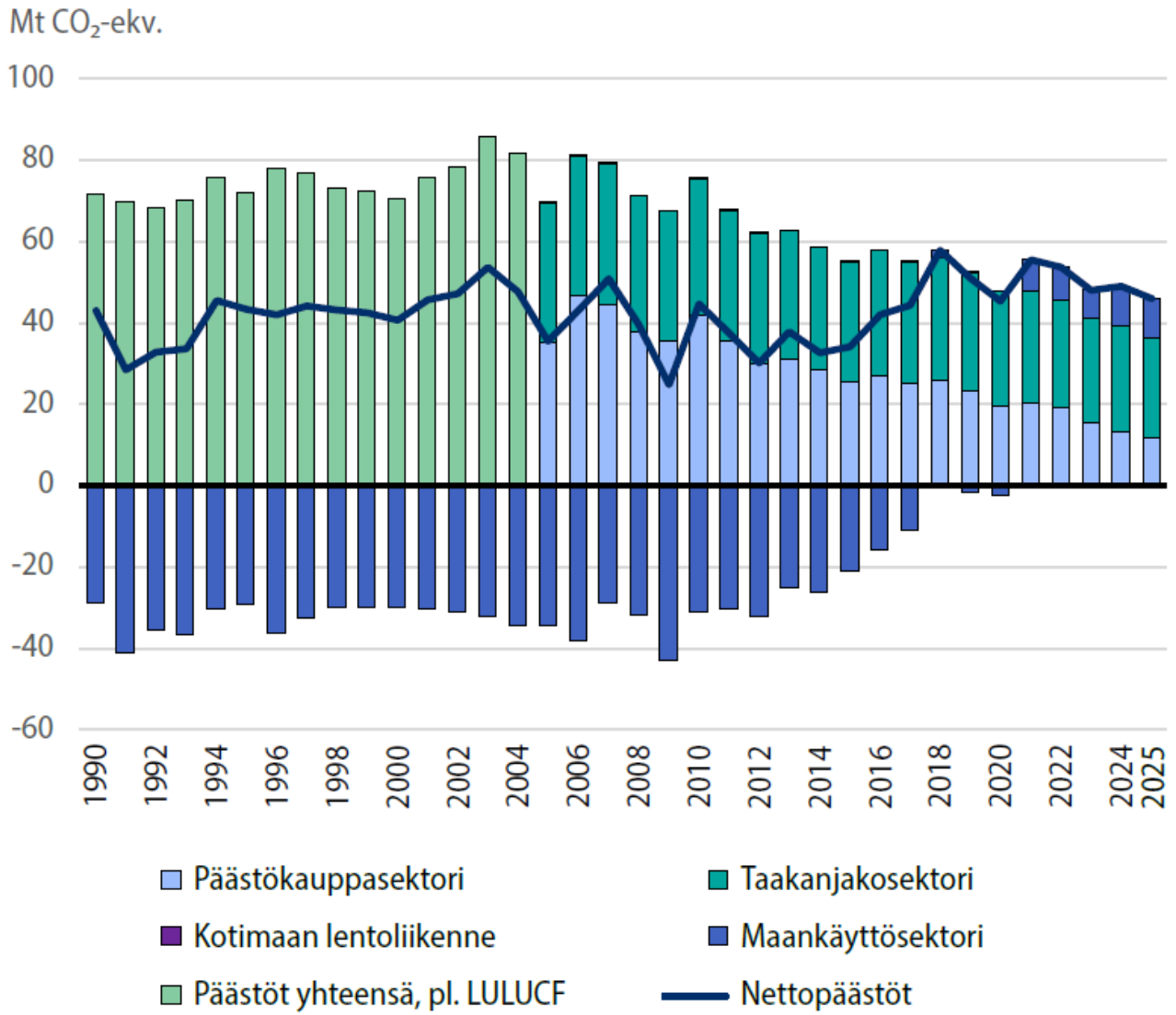

Ilmastolain tavoitteet

2030: 60 % päästövähennys vs. 1990

2035: hiilineutraalius

2040: 80 % päästövähennys vs. 1990

- Nykytoimiskenaarion mukaan 2030 ja 2040 tavoitteet jäävät nykytoimilla saavuttamatta.
  - Lisätoimien tarve n. 0,5 ja 2,2 Mt CO_2-ekv. vuosina 2030 ja 2040
- Politiikkatoimiskenaarion mukaan 2030 ja 2040 tavoitteet voidaan saavuttaa, kun otetaan huomioon hiilen talteenottoon perustuvat ratkaisut.
- Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vaatii lisätoimia kaikilla sektoreilla. Merkittäviä lisätoimia vaaditaan erityisesti maankäyttösektorilla.

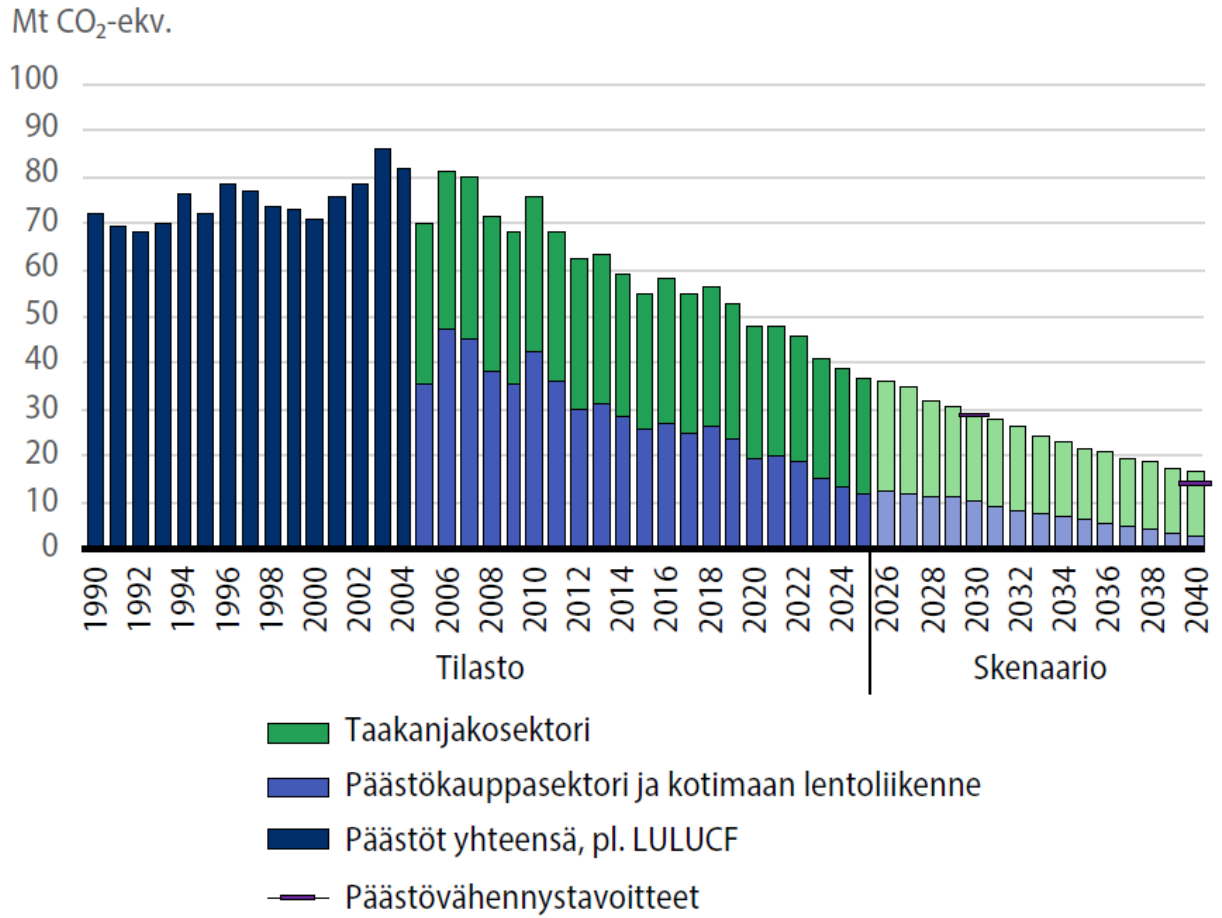

Kuvassa nykytoimiskenaarion mukainen kehitys v. 2026-2040

EU-velvoitteet - taakanjakosektori

Suomen 2030 velvoite: 50 % päästövähennys verrattuna vuoteen 2005, päästökiintiöt vuosille 2021–2030

Taakanjakosektorin päästöt ja päästökiintiöt (Mt CO_2-ekv.) vuosille 2021–2025

	2021	2022	2023	2024	2025	Kausi 2021-2025
Päästöt	27,6	26,6	25,7	25,9	24,5	130,3
Kiintiö	28,8	28,0	26,6	25,3	23,9	132,7
Erotus	-1.3	-1,3	-0,9	0,6	0,6	-2,3

Kauden 2021–2025 ylijäämä, jota voidaan käyttää kompensoimaan mahd. kiintiöiden ylityksiä kaudella 2026–2030.

Päästöt ovat alittaneet kiintiön vuosina 2021-2023.

Kiintiöt ylittyivät 2024 ja 2025.

Tämän hetken arvion mukaan suunnitellut toimet, kauden 2021–2025 ylijäämä ja ETS-jousto (rajattu päästöoikeuksien siirto päästökaupasta) riittävät taakanjakosektorin koko kauden 2021–2030 tavoitteen saavuttamiseen, vaikkakin vuoden 2030 päästötaso jää kyseisen vuoden päästökiintiötä korkeammaksi.

Lopulliset kauden 2021–2025 velvoitteen saavuttamisen tarkastelussa käytettävät päästötiedot vahvistuvat 2027.

EU-velvoitteet - maankäyttösektori

Maankäyttösektorin EU-velvoitteet jakautuvat tällä hetkellä kahteen erilliseen velvoitekauteen:

- **Kauden 2021-2025** tulokseen vaikuttaa merkittävästi hoidetun metsämaan laskentaluokka, jossa käytettävän vertailutason tekninen korjaus on parhaillaan valmistelussa. Alustavien tietojen mukaan näyttää mahdolliselta, että Suomi voisi saavuttaa velvoitteensa.
- **Kaudella 2026–2030** velvoite pohjautuu inventaarion mukaiseen laskentaan, Suomen velvoite on lisäinen nettonielu -2,9 Mt CO_2-ekv. 2030 verrattuna v. 2016–2018 keskiarvoon. Tavoitteen saavuttaminen on epävarmaa ja edellyttää nykytiedon valossa lisätoimia.

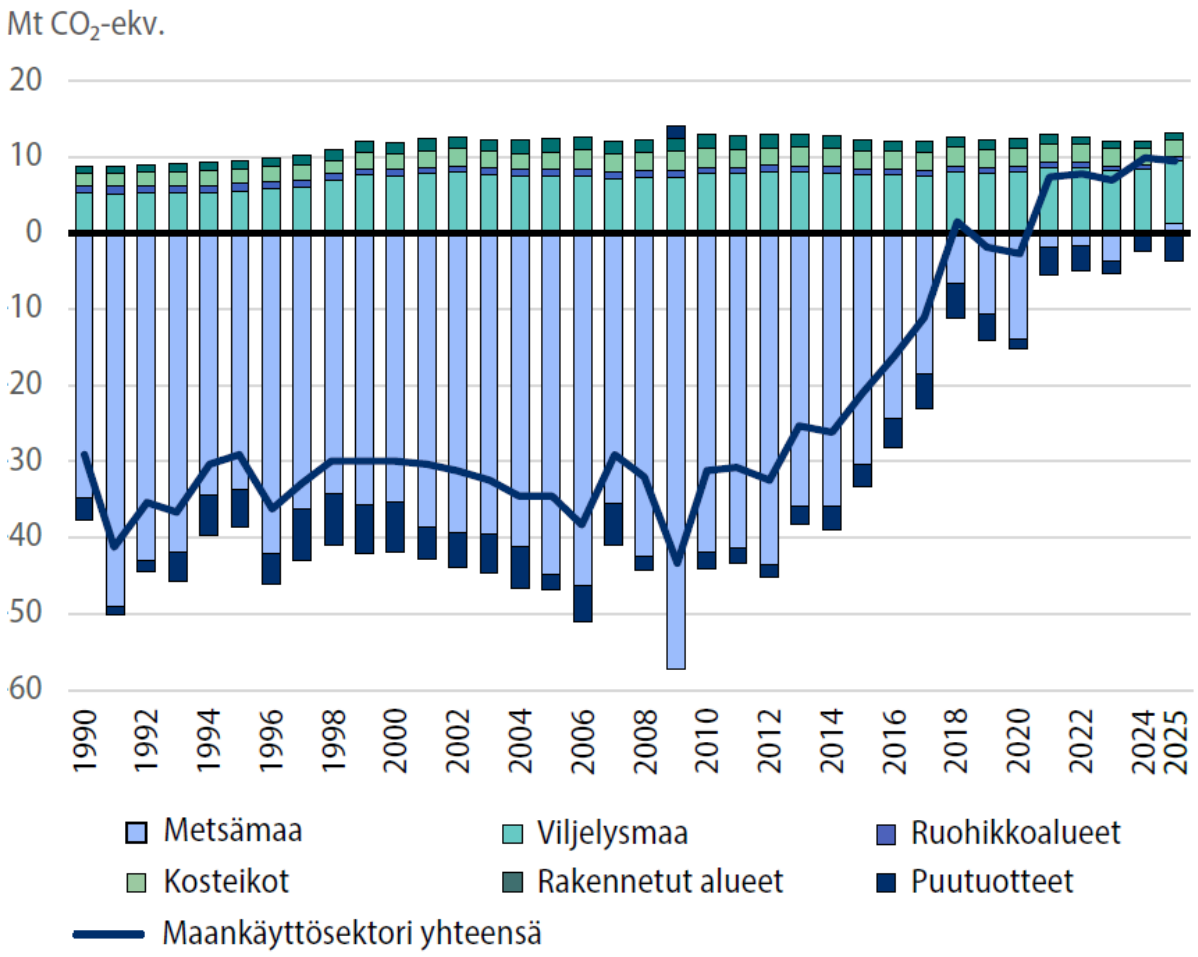

Päästövähennystoimet ja niiden eteneminen

- Hallitus on 4.12.2025 hyväksymissään kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa linjannut toimia päästöjen vähentämiseksi.
- EU:n yleisen päästökaupan (ETS1) soveltamisalalla (suurissa teollisuus- ja energiantuotantolaitoksissa) kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen tapahtuu ensisijaisesti päästökauppajärjestelmän luoman hintaohjauksen avulla.
- Päästökaupan rinnalla on myös käytössä kansallisia ohjauskeinoja päästökauppasektorille, kuten energiaverotus, energiatuet, energiatehokkuustoimet sekä toimet hiilen energiakäytön lopettamiseksi.
- Taakanjakosektorille kuuluviin energiaperäisiin päästöihin kohdistuvia poikkileikkaavia toimia ovat biopolttoöljyn jakeluvelvoite ja polttoaineen jakelijoiden päästökauppa (ETS2).
- Useita liikenteen ja rakennussektorin toimia rahoitetaan osittain EU:n sosiaalisesta ilmastorahastosta, jonka tavoitteena on tukea haavoittuvassa asemassa olevia EU-kansalaisia ja yrityksiä päästökaupan laajetessa koskemaan tieliikennettä ja rakennusten erillislämmitystä. Toimia ei ole vielä toimeenpantu, koska ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman valmistelu on yhä kesken. Suunnitelma on tarkoitus antaa komissiolle alkusyksyllä.
- Myös joiltakin muilta KAISU3:ssa linjatuilta toimilta puuttuu vielä rahoitus.

Sopeutumistoimien eteneminen

- Kansallisen sopeutumissuunnitelman seurantajärjestelmää rakennettiin vuosina 2024–2025 ja vuoden 2025 lopulla toteutettiin ensimmäistä kertaa sen mukainen seurantakierros.
  - Suunnitelman toimeenpanon edistymisestä raportoidaan ilmasto-opas.fi -sivustolla.
  - Seurannan pohjalta tehty arvio suunnitelman toimeenpanon edistymisestä on ilmastovuosikertomuksen liitteessä.
- Sopeutumissuunnitelman väliarviointi, jossa tarkastellaan sen toimeenpanon edistymistä sekä arvioidaan suunnitelman ajantasaisuutta ja uusien toimien tarvetta, on parhaillaan käynnissä ja valmistuu vuoden 2026 aikana.

Kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman 2030 päämäärät
1. Yhteiskunnan toimijoilla on vahva tahto sopeutua ilmastonmuutokseen.
2. Yhteiskunnan toimijoilla on käytössään tehokkaat keinot sekä luontoon että yhteiskuntaan kohdistuvien ilmastonmuutokseen liittyvien riskien arvioimiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi.
3. Yhteiskunnan toimijoilla on kyky ennaltaehkäistä, varautua ja hallita sekä luontoon että yhteiskuntaan kohdistuvat ilmastonmuutokseen liittyvät riskit.

Kustannusvaikuttavuusanalyysi eräiden taakanjakosektorin päästövähennyskeinojen kustannuksista ja lisäisestä päästövähennyspotentiaalista vuonna 2030. Kuviossa harmaalla on rakennusten energiankulutukseen, vaalean sinisellä liikenteeseen, vihreällä maatalouteen ja tumman sinisellä työkoneisiin liittyviä päästövähennyskeinoja.

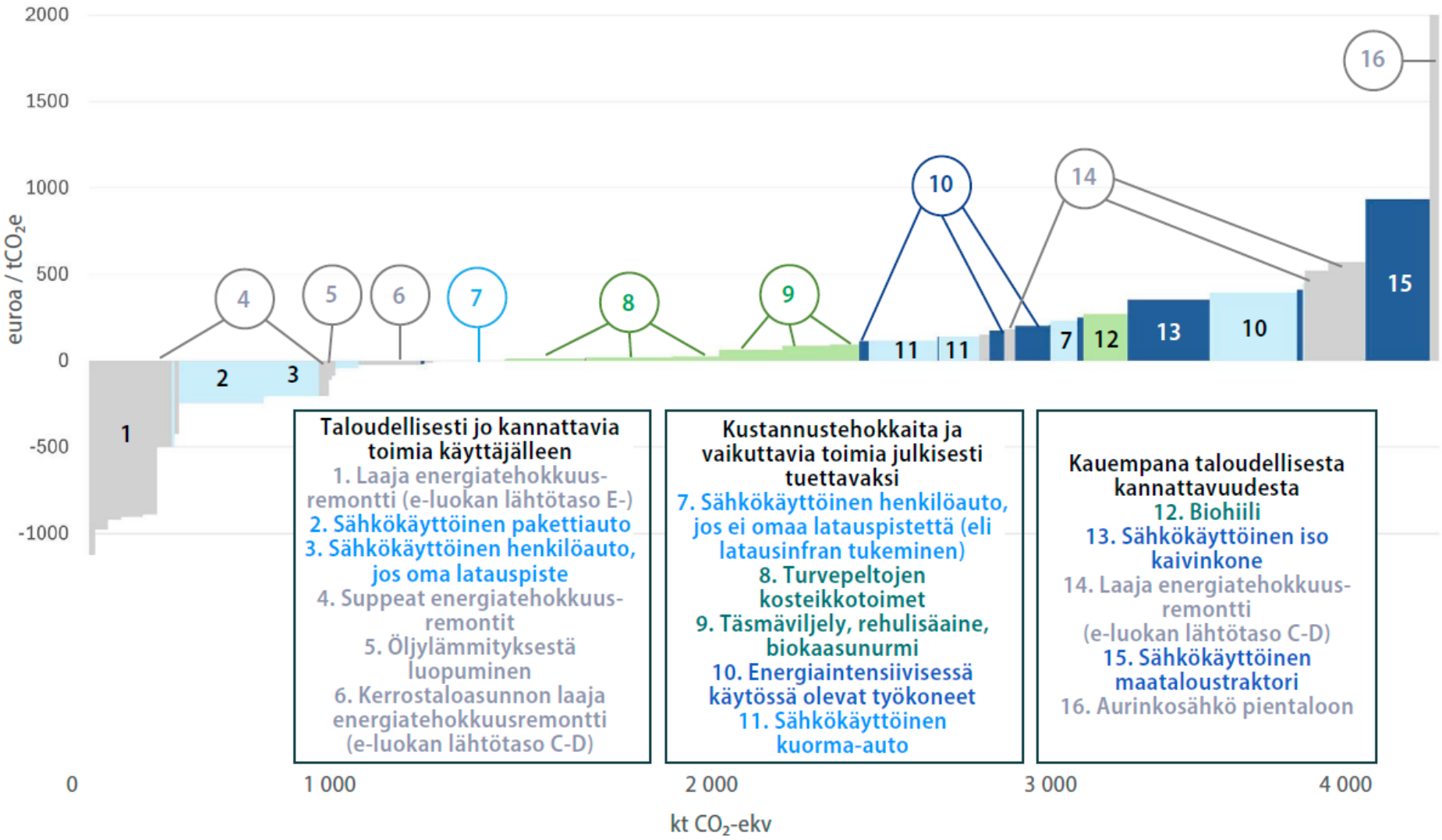

Kiitos!

Riikka Siljander
Erityisasiantuntija, Ilmasto- ja kemikaaliyksikkö
Riikka.siljander@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi